basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT

GRAAD 12

REKENINGKUNDE V2

NOVEMBER 2023

PUNTE: 150

TYD: 2 uur

Hierdie vraestel bestaan uit 15 bladsye,
'n formuleblad en 'n 11 bladsy-antwoordeboek.

Kopiereg voorbehou

HOU HIERDIE BLADSY OOP.

INSTRUKSIES EN INLIGTING

Lees die volgende instruksies aandagtig deur en volg dit noukeuring.

1. Beantwoord AL die vrae.
2. 'n Spesiale ANTWOORDEBOEK word verskaf waarin jy AL die vrae moet beantwoord.
3. 'n Formuleblad met Finansiële Aanwysers is aan die einde van hierdie vraestel aangeheg.
4. Toon AL die bewerkings om deelpunte te verdien.
5. Jy mag 'n nieprogrammeerbare sakrekenaar gebruik.
6. Jy mag 'n donker potlood of blou/swart ink gebruik om die vrae te beantwoord.
7. Toon ALLE bewerkings tot EEN desimale punt, waar van toepassing.
8. Skryf netjies en leesbaar.
9. Gebruik die inligting in die tabel hieronder as 'n riglyn wanneer jy die vraestel beantwoord. Probeer om NIE daarvan af te wyk NIE.

VRAAG	ONDERWERP	PUNTE	MINUTE
1	Rekonsiliasies	40	30
2	Kosterekeningkunde	35	30
3	Begrotings	40	30
4	Voorraadwaardasie en Vaste Bates	35	30
TOTAAL		**150**	**120**

VRAAG 1: REKONSILIASIES (40 punte; 30 minute)

1.1 BANKVERSOENING

Die inligting het betrekking op Mango Handelaars vir Junie 2023. Die besigheid gebruik die amptelike bankstaat wat elke maand op die 26ste ontvang word.

GEVRA:

1.1.1 Bereken die volgende op 30 Junie 2023:

- Korrekte totale vir die Kontantjoernale. Gebruik die tabel wat in die ANTWOORDEBOEK voorsien is. (12)
- Bankrekeningsaldo in die Algemene Grootboek van die besigheid (4)

1.1.2 Stel die Bankversoeningstaat op 30 Junie 2023 op. (8)

1.1.3 Verduidelik TWEE strategieë wat die besigheid kan gebruik om die probleem van kontant wat vermis raak, op te los. (4)

INLIGTING:

A. Die Bankversoeningstaat op 31 Mei 2023 het die volgende getoon:

Gunstige saldo op die Bankstaat	R 27 600
Uitstaande deposito's:	
• 18 Mei 2023	30 000
• 30 Mei 2023	18 200
Uitstaande EFO's:	
• EFO 816 (aan Ace Skryfbehoeftes)	7 400
• EFO 817 (aan Spark Groothandelaars)	19 300
Gunstige saldo op die Bankrekening in die Grootboek	49 100

LET WEL: Die kassiere het aangemeld dat die kontant wat op 18 Mei gedeponeer moes word, op pad bank toe gesteel is. Hierdie bedrag moet afgeskryf word.

B. Totale van die Kontantjoernale op 30 Junie 2023 voordat die Bankstaat ontvang is:

Kontantontvangstejoernaal	Kontantbetalingsjoernaal
R81 300	R80 620

C. Uittreksel uit die Junie-bankstaat:

BESONDERHEDE	DEBIET	KREDIET
Ace Skryfbehoeftes (EFO 816)	4 700	
Spark Groothandelaars (EFO 817)	19 300	
BK Bouers (EFO 792)	6 200	
Deposito (30 Mei)		18 200
Kontantdepositofooi	320	
Direkte deposito: G Glen		14 600
VX Garage (EFO 818)	3 780	
Rente		240
Transaksiefooie	540	
Transaksiefooie	540	

- EFO 816 (aan Ace Skryfbehoeftes) is korrek op die Bankstaat.
- EFO 792 (aan BK Bouers) is verkeerdelik in die Junie-Kontantontvangste-joernaal (KOJ) geboekstaaf.
- Die direkte deposito deur G Glen was vir maandelikse huur.
- EFO 818 (aan VX Garage) was vir herstelwerk aan die maatskappy-voertuig. Die eienaar het nagelaat om die transaksiestrokie aan die boekhouer te oorhandig. Geen inskrywing is in die boeke gemaak nie.
- Die maandelikse transaksiefooie is op die bankstaat gedupliseer.

D. Inskrywings in die Kontantjoernale vir Junie 2023 wat nie met die Junie-bankstaat ooreenstem nie:

- Deposito op 27 Junie: R31 500
- EFO 944: R9 700
- EFO 945: R13 300

E. Die eienaar het R11 000 by 'n OTM onttrek om lone op 29 Junie 2023 te betaal, maar hy het nie die boekhouer hieroor ingelig nie.

F. Bankstaatsaldo op 30 Junie 2023: R?

1.2 **KREDITEURE-VERSOENING**

Die inligting het betrekking op SEB Handelaars vir Augustus 2023.

GEVRA:

1.2.1 Met inagneming van die foute en weglatings, bereken die korrekte saldo vir die Krediteurekontrolerekening en die Krediteurelys. Dui veranderinge met 'n '+' vir 'n vermeerdering en 'n '–' vir 'n vermindering aan. (9)

1.2.2 SEB Handelaars beplan om op 31 Augustus 2023 die rekening van Phuto Handelaars ten volle te vereffen. Bereken die bedrag wat aan hulle verskuldig is. (3)

INLIGTING:

A. Saldo's en totale op 31 Augustus 2023 (voordat die foute en weglatings gekorrigeer word)

Krediteurekontrolerekening-saldo	R175 940
Krediteurelys-totaal in die Krediteuregrootboek	R186 350
LYS VAN KREDITEURE	
Phuto Groothandelaars	R64 950
Planet Verskaffers	R27 200
Mish Handelaars	R51 800
Arial Verskaffers	R42 400

B. Foute en weglatings:

(i) Die Krediteure-afslagjoernaal(KAJ)-totaal is R3 600 te laag opgegee.

(ii) 'n Betaling van R14 250 aan Phuto Groothandelaars is foutiewelik as R15 240 na die Krediteuregrootboek-rekening oorgeboek. Die oorboeking na die Algemene Grootboek was korrek.

(iii) 'n Faktuur ontvang van Planet Verskaffers, R9 540, en in die Krediteurejoernaal (KJ) geboekstaaf, is foutiewelik na die rekening van Phuto Groothandelaars in die Krediteuregrootboek oorgeboek.

(iv) Goedere aan Mish Handelaars teruggestuur, R7 500, en in die KAJ ingeskryf, is na hulle rekening in die Krediteuregrootboek as 'n faktuur oorgeboek.

(v) SEB Handelaars het 'n aankoop van R13 280 van Arial Verskaffers in die KJ opgeteken nadat 20%-handelskorting afgetrek is. Arial Verskaffers het hulle egter laat weet dat die handelskorting waarop ooreengekom is, slegs 10% was.

40

HOU HIERDIE BLADSY OOP.

VRAAG 2: KOSTEREKENINGKUNDE (35 punte; 30 minute)

2.1 **T2FIT-VERVAARDIGERS**

Die besigheid, waarvan Mark Fit die eienaar is, vervaardig T-hemde. Die finansiële jaar het op 28 Februarie 2023 geëindig.

GEVRA:

2.1.1 **Verwys na Inligting A.**

Bereken die direkte materiaalkoste. (4)

2.1.2 **Verwys na Inligting B.**

Bereken die fabrieksbokoste vir die jaar deur die tabel in die ANTWOORDEBOEK te voltooi. (7)

2.1.3 Berei die Produksiekostestaat vir die jaar geëindig 28 Februarie 2023 voor. (5)

2.1.4 Bereken die koste van die vermorsing van grondstowwe. (4)

2.1.5 Mark is bekommerd oor die verhoging in die koste van grondstowwe gedurende die finansiële jaar. Verskaf TWEE strategieë wat Mark kan gebruik om die probleem van vermorsing op te los. (2)

INLIGTING:

A. Voorraadrekords:

(i) Grondstowwe (materiaal om T-hemde te vervaardig):

- Materiaal word uit die stoorkamer na die fabriek vir vervaardiging uitgereik.
- Die geweegdegemiddelde-metode word gebruik om die waarde van die materiaal te bepaal.

LET WEL: 1,2 meter materiaal word benodig om een T-hemp te maak.

Die volgende inligting is uit die rekords geneem:

	METER	**BEDRAG R**
Voorraadsaldo op 1 Maart 2022	1 600 m	64 800
Aankope	**18 800 m**	**894 000**
April 2022	6 400 m	288 000
Augustus 2022	7 000 m	336 000
Januarie 2023	5 400 m	270 000
Beskikbaar vir gebruik	**20 400 m**	**958 800**
Grondstowwe aan die fabriek uitgereik	18 900 m	**?**
Voorraadsaldo op 28 Februarie 2023	1 500 m	**?**

(ii) Goedere-in-bewerkingvoorraad:

	28 Feb. 2023	**1 Mrt. 2022**
Saldo	235 500	0

B. Fabrieksbokoste:

Die boekhouer het die fabrieksbokoste as R600 000 bereken. Hy het egter die volgende foute begaan wat reggestel moet word.

(i) Die eindvoorraad van die fabriek se indirekte materiaal, R7 000, is weggelaat.

(ii) Die totale water-en-elektrisiteitskoste vir die jaar, R84 000, is in die fabrieksbokoste ingesluit. Dit moet soos volg toegeken word:

Kantoor	15%
Verkoop en verspreiding	25%
Fabriek	60%

(iii) Fabrieksversekering, R45 000, is toegeken volgens die ou verhouding van 3 **:** 1 **:** 2 vir die fabriek, verkope en kantoor onderskeidelik. Dit behoort volgens die vloerspasie, soos volg toegeken te word:

Fabriek	Verkope	Kantoor
1 500 m^2	300 m^2	600 m^2

C. Addisionele inligting:

(i) Direkte arbeidskoste, R408 600

(ii) Getal T-hemde vervaardig, 15 000 eenhede

2.2 LIGHTING KINGS (EDMS.) BPK.

Die besigheid vervaardig gloeilampe. Richard Smith, die HUB (hoof-uitvoerende beampte), het beplan om die produksiekoste van die Orion-gloeilampe te verminder as gevolg van tegnologiese veranderinge en om die nuwe Starlet-gloeilampe in omloop te bring deur 'n nuwe fabriek op die been te bring.

GEVRA:

2.2.1 Doen 'n berekening wat bevestig dat die 2023-gelykbreekpunt van 149 145 eenhede vir die Orion-gloeilampe korrek is. (3)

2.2.2 Identifiseer en verduidelik TWEE koste-items (met bedrae) wat moontlik tot die toename in die koste van produksie per eenheid bygedra het. Verskaf 'n rede in elke geval. Let op dat die huidige inflasiekoers 7% is. (6)

2.2.3 Verduidelik of die nuwe Starlet-gloeilampe 'n goeie idee was of nie. Verskaf TWEE punte. Haal syfers aan. (4)

INLIGTING:

	FABRIEK A		**FABRIEK B**
	ORION		**STARLET**
	2023	**2022**	**2023**
Getal eenhede vervaardig en verkoop	163 000	198 860	225 000
Totale produksiekoste per eenheid	R36,00	R28,54	R49,04
Gelykbreek-eenhede	149 145	124 808	122 104
	R	**R**	**R**
Totale verkope	7 498 000	8 352 120	15 300 000
Verkoopprys per eenheid	46,00	42,00	68,00
Veranderlike koste per eenheid	26,00	18,10	40,90
Direkte materiaal	10,60	10,20	22,50
Direkte arbeid	11,20	6,70	14,80
Verkoop en verspreiding	4,20	1,20	3,60
Totale vaste koste	2 982 900	2 982 900	3 309 000
Vaste koste per eenheid	18,30	15,00	14,71
Fabrieksbokoste	2 314 600	2 314 600	2 640 700
Fabrieksbokoste per eenheid	14,20	11,64	11,74
Administrasiekoste	668 300	668 300	668 300
Administrasiekoste per eenheid	4,10	3,36	2,97

35

VRAAG 3: BEGROTINGS **(40 punte; 30 minute)**

Die inligting het betrekking op Sunday Winkels (Edms.) Bpk. Adam Stevens is die eienaar van die besigheid.

GEVRA:

3.1 **Verwys na Inligting B.**

Identifiseer:

- TWEE items wat foutiewelik in die Kontantbegroting ingeskryf is. (2)
- TWEE items in die Kontantbegroting wat NIE in 'n Geprojekteerde Staat van Omvattende Inkomste sal verskyn NIE. (2)

3.2 Voltooi die Debiteure-invorderingskedule vir Desember 2023. (8)

3.3 **Verwys na Inligting A en B.**

Bereken die bedrae wat deur **(i)** tot **(iv)** aangedui is. (12)

3.4 **Verwys na Inligting G (begrote en werklike syfers).**

3.4.1 Om verkope te verhoog, het Adam besluit om die manier waarop verkoopspersone maandeliks betaal word, vanaf 1 November 2023 te verander. Die verkoopspersone het die verandering aanvaar.

- Verduidelik die veranderinge wat Adam gemaak het. (2)
- Verduidelik waarom sommige verkoopspersone spyt was oor hulle besluit om hierdie veranderinge te aanvaar. Haal syfers aan of toon berekeninge. (3)
- Adam is van mening dat die besluit die maatskappy bevoordeel het, terwyl die verkoopsbestuurder, Milly, bekommerd is dat dit nie die maatskappy bevoordeel het nie. Verskaf EEN punt (met syfers of berekeninge) om ELK van hierdie opinies te ondersteun. (4)

3.4.2 Adam is bekommerd oor die stygende huuruitgawes en beplan om die eiendom te koop.

- Bereken die netto effek van hierdie aankoop op die ontvangste en betalings in die Kontantbegroting. (5)
- Gee EEN rede waarom Adam besluit het om met hierdie aankoop voort te gaan. (2)

Kopiereg voorbehou

INLIGTING:

A. Uittreksel uit die Geprojekteerde Staat van Omvattende Inkomste:

	OKT. 2023	NOV. 2023	DES. 2023
Verkope	R1 067 500	R1 085 000	R1 137 500
Koste van verkope		(620 000)	
Huuruitgawes			31 640
Korting toegestaan		**(i)**	13 650
Waardevermindering	13 300	13 300	13 300
Oninbare skulde	12 000	12 180	10 710

B. Uittreksel uit die Kontantbegroting wat deur die boekhouer opgestel is:

ONTVANGSTE	**NOV. 2023 R**	**DES. 2023 R**
Kontantverkope	434 000	
Kontant van debiteure	610 470	**?**
Rente op spaarrekening	1 200	**(ii)**
Rente op vaste deposito	7 500	7 500
Korting ontvang	5 200	6 700
BETALINGS		
Betalings aan krediteure	580 000	**(iii)**
Salarisse van verkoopspersone	72 000	72 000
Huuruitgawe	**(iv)**	31 640
Afleweringsuitgawes	43 400	43 400
Voertuiginstandhouding	16 800	16 800
Ouditfooie	72 000	0
Oninbare skulde	12 180	**?**
Waardevermindering	13 300	13 300

C. Verkope en invordering vanaf debiteure:

Kredietverkope beloop 60% van die totale verkope.

Debiteure betaal volgens die volgende tendense:

- 40% word ingevorder in die maand van verkope. Hulle ontvang 'n 5%-korting.
- 50% word ingevorder in die maand wat volg op die maand van verkope.
- 8% word ingevorder twee maande ná verkope.
- 2% word afgeskryf as oninbaar in die derde maand ná verkope.

D. Voorraadaankope en betalings aan krediteure:

- Die winsopslag is 75% op kosprys.
- Voorraad word vervang in die maand van verkope. 'n Basisvoorraad word gehandhaaf.
- Alle voorraadaankope is op krediet.
- Krediteure word twee maande ná aankope ten volle betaal.

E. Huuruitgawes sal na verwagting vanaf 1 Desember 2023 met 13% verhoog.

F. Die spaarrekening sal op 1 Desember 2023 met R84 000 verhoog word. Rente teen 4% p.j. word nie gekapitaliseer nie en is aan die einde van elke maand ontvangbaar.

G. Begrote en werklike syfers vir November 2023:

	BEGROOT	WERKLIK
Gemiddelde getal klante	480	640
Kontantverkope	R434 000	R341 800
Kredietverkope	651 000	1 068 700
Totale verkope	1 085 000	1 410 500
Salarisse: Verkoopspersone	165 000	20 000
Kommissie: Verkoopspersone	0	141 050
Afleweringsuitgawes	43 400	79 300

H. Inligting ten opsigte van die aankoop van die eiendom:

Adam beplan om die aankoop van die eiendom te finansier deur 'n lening aan te gaan en die vaste deposito wat verval, te gebruik.

Kosprys van die eiendom	R 2 500 000
Vaste deposito wat op 1 Januarie 2024 verval	1 000 000
Nuwe lening by BK Bank op 1 Januarie 2024	1 500 000
Rente op lening vir Januarie 2024	18 750
Maandelikse instandhouding, eiendomsbelasting en versekering	12 500

40

VRAAG 4: VOORRAADWAARDASIE EN VASTE BATES (35 punte; 30 minute)

4.1 Kies die korrekte kostebegrippe uit dié wat tussen hakies gegee word. Skryf slegs die woord(e) langs die vraagnommers (4.1.1 tot 4.1.3) in die ANTWOORDEBOEK neer.

4.1.1 Die (periodieke/deurlopende) voorraadstelsel boekstaaf die koste van goedere wat by die verkooppunt verkoop word.

4.1.2 Die (eerste-in-eerste-uit/geweegdegemiddelde)-metode is meer geskik vir lae-koste-voorraaditems wat op 'n meer gereelde basis aangekoop word.

4.1.3 Die (eerste-in-eerste-uit/geweegdegemiddelde)-voorraadwaardasie-metode sal eindvoorraad teen die mees onlangse voorraadpryse waardeer. (3 x 1) (3)

4.2 **VOORRAADWAARDASIE**

Clearview Elektronika se eienaar is Sipho Cossa. Die besigheid verkoop twee drukkermodelle, Hawi en Yama. Die spesifieke identifikasiemetode word gebruik om hulle voorraad te waardeer. Hulle finansiële jaar het op 28 Februarie 2023 geëindig. Goeie interne beheermaatreëls het verseker dat daar geen voorraadtekorte was nie.

GEVRA:

4.2.1 Bereken die waarde van die eindvoorraad op 28 Februarie 2023. Gebruik die spesifieke identifikasiemetode. (6)

4.2.2 Bereken hoe lank (in dae) dit sal neem om die Hawi-drukkers se eindvoorraad te verkoop. (4)

4.2.3 Verduidelik of Sipho oor die voorraadhoudingsperiodes van die Hawi- en Yama-drukkers bekommerd behoort te wees. Haal syfers aan. Gee moontlike redes vir die verskil in voorraadhoudingsperiodes van die twee modelle. (6)

INLIGTING:

Voorraad-rekords	Model	Eenhede aangekoop	Kosprys	Totaal
Beginvoorraad	Hawi	90	R3 800	R342 000
Aankope		**835**		**R3 969 950**
	Hawi	340	R3 800	R1 292 000
	Yama	495	R5 410	R2 677 950
Terugsendings	Hawi	5	R3 800	R19 000

Drukkerverkope en voorraadhoudingsperiodes:

Model	Eenhede verkoop	Verkoopprys	Voorraadhoudings-periode
Hawi	300	R5 700	**?**
Yama	430	R7 300	55,2 dae

4.3 **VASTE BATES**

Die inligting het betrekking op vaste/tasbare bates van Thembeka (Edms.) Bpk. Lee Klou is die HUB. Die finansiële jaar het op 28 Februarie 2023 geëindig.

4.3.1 Bereken die volgende:

- Kosprys van voertuie op 1 Maart 2022 (3)
- Inruilwaarde ontvang vir die voertuig wat op 1 Junie 2022 van die hand gesit is (5)

4.3.2 Die boekhouer het die waardevermindering van die rekenaars soos volg bereken:
R300 000 x 25% = R75 000

Verduidelik aan hom waarom sy metode verkeerd is en verskaf 'n berekening om jou verduideliking te ondersteun. (4)

4.3.3 Die HUB, Lee Klou, wil die maatskappy se beeld verbeter deur die ou rekenaars in Maart 2023 aan 'n plaaslike skool te skenk. Hy beplan ook om die sagteware van hierdie rekenaars teen 'n ekstra koste van R20 000 op te gradeer. Die aandeelhouers is van mening dat die ou rekenaars teen 'n wins verkoop behoort te word.

Verduidelik TWEE moontlike punte wat die HUB kan aanvoer om sy besluit te ondersteun. (4)

INLIGTING:

A. Waardeverminderingsbeleid:

- Voertuie: 20% p.j. op die verminderdesaldo-metode
- Rekenaars: 25% p.j. op kosprys

B. Saldo's:

	2023	2022
	R	R
Voertuie	930 000	**?**
Rekenaars	300 000	300 000
Opgehoopte waardevermindering op voertuie	**?**	275 000
Opgehoopte waardevermindering op rekenaars	**?**	262 500

C. 'n Voertuig is op 1 Junie 2022 ingeruil vir 'n nuwe een wat R260 000 gekos het. Die uittreksel uit die Vastebateregister toon die volgende:

Bate	Hyundai XL	
Aankoopdatum:	1 Maart 2020	
Kosprys:	R180 000	
Waardeverminderingkoers:	20% p.j. op die verminderdesaldo-metode	
Datum	**Waarde-vermindering**	**Opgehoopte waardevermindering**
28 Februarie 2021	R36 000	R36 000
28 Februarie 2022	R28 800	R64 800
1 Junie 2022	**R?**	**R?**

LET WEL: Die wins op die verkoop van hierdie voertuig was R5 560.

35

TOTAAL: 150

GRAAD 12 REKENINGKUNDE FORMULEBLAD MET FINANSIËLE AANWYSERS	
$\frac{\text{Bruto wins}}{\text{Verkope}} \times \frac{100}{1}$	$\frac{\text{Bruto wins}}{\text{Koste van verkope}} \times \frac{100}{1}$
$\frac{\text{Netto wins voor belasting}}{\text{Verkope}} \times \frac{100}{1}$	$\frac{\text{Netto wins na belasting}}{\text{Verkope}} \times \frac{100}{1}$
$\frac{\text{Bedryfsuitgawes}}{\text{Verkope}} \times \frac{100}{1}$	$\frac{\text{Bedryfswins}}{\text{Verkope}} \times \frac{100}{1}$
Totale bates **:** Totale laste	Bedryfsbates **:** Bedryfslaste
(Bedryfsbates – Voorraad) **:** Bedryfslaste	Niebedryfslaste **:** Aandeelhouersbelang
(Handel & ander ontvangbare bedrae + Kontant & kontantekwivalente) **:** Bedryfslaste	
$\frac{\text{Gemiddelde handelsvoorraad}}{\text{Koste van verkope}} \times \frac{365}{1}$ (Sien Nota 1 hieronder)	$\frac{\text{Koste van verkope}}{\text{Gemiddelde handelsvoorraad}}$
$\frac{\text{Gemiddelde debiteure}}{\text{Kredietverkope}} \times \frac{365}{1}$	$\frac{\text{Gemiddelde krediteure}}{\text{Koste van verkope}} \times \frac{365}{1}$ (Sien Nota 2 hieronder)
$\frac{\text{Netto inkomste na belasting}}{\text{Gemiddelde aandeelhouersbelang}} \times \frac{100}{1}$	$\frac{\text{Netto inkomste na belasting}}{\text{Getal uitgereikte aandele}} \times \frac{100}{1}$ (Sien Nota 3 hieronder)
$\frac{\text{Netto inkomste voor belasting + Rente op lenings}}{\text{Gemiddelde aandeelhouersbelang + Gemiddelde niebedryfslaste}} \times \frac{100}{1}$	
$\frac{\text{Aandeelhouersbelang}}{\text{Getal uitgereikte aandele}} \times \frac{100}{1}$	$\frac{\text{Dividende vir die jaar}}{\text{Getal uitgereikte aandele}} \times \frac{100}{1}$
$\frac{\text{Tussentydse dividende}}{\text{Getal uitgereikte aandele}} \times \frac{100}{1}$	$\frac{\text{Finale dividende}}{\text{Getal uitgereikte aandele}} \times \frac{100}{1}$
$\frac{\text{Dividende per aandeel}}{\text{Verdienste per aandeel}} \times \frac{100}{1}$	$\frac{\text{Dividende vir die jaar}}{\text{Netto inkomste na belasting}} \times \frac{100}{1}$
$\frac{\text{Totale vaste koste}}{\text{Verkoopprys per eenheid – Veranderlike koste per eenheid}}$	

LET WEL:
1. Handelsvoorraad aan die einde van 'n finansiële jaar kan gebruik word as dit in 'n vraag vereis word.
2. Kredietaankope kan gebruik word in plaas van koste van verkope (syfers sal dieselfde wees mits voorraad konstant bly).
3. Indien daar 'n verandering in die aantal uitgereikte aandele gedurende 'n finansiële jaar is, word die geweegdegemiddelde getal aandele in die praktyk gebruik.

Kopiereg voorbehou

PLAKKER

SENTRUMNOMMER

EKSAMENNOMMER

NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT

REKENINGKUNDE V2

GRAAD 12

NOVEMBER 2023

SPESIALE ANTWOORDEBOEK

VRAAG	PUNTE	PARAAF	MOD.
1			
2			
3			
4			
TOTAAL			

Hierdie antwoordeboek bestaan uit 11 bladsye.

VRAAG 1

1.1 BANKVERSOENING

1.1.1

TOTALE ONTVANGSTE	TOTALE BETALINGS
81 300	80 620

12

Banksaldo in die Algemene Grootboek op 30 Junie 2023	
BEWERKINGS	**ANTWOORD**

4

1.1.2 **Kies slegs EEN templaat hieronder om hierdie vraag te beantwoord.**

TWEEKOLOMMETODE

BANKVERSOENINGSTAAT OP 30 JUNIE 2023		
	DEBIET	**KREDIET**

8

OF

EENKOLOMMETODE

BANKVERSOENINGSTAAT OP 30 JUNIE 2023	

8

1.1.3 **Verduidelik TWEE strategieë wat die besigheid kan gebruik om die probleem van kontant wat vermis raak, op te los.**

4

1.2.1 KREDITEURE-VERSOENING

NR.	KREDITEURE-KONTROLE	KREDITEURE-LYS
Voorlopige saldo's	175 940	186 350
(i)		
(ii)		
(iii)		
(iv)		
(v)		

9

1.2.2 **SEB Handelaars beplan om op 31 Augustus 2023 die rekening van Phuto Handelaars ten volle te vereffen. Bereken die bedrag wat aan hulle verskuldig is.**

BEWERKINGS	ANTWOORD
64 950	

3

TOTALE PUNTE
40

VRAAG 2

2.1 T2FIT-VERVAARDIGERS

2.1.1

Bereken direkte materiaalkoste.	
BEWERKINGS	**ANTWOORD**

4

2.1.2

Bereken fabrieksbokoste vir die jaar.	
Foutiewe totaal	**600 000**
Korrekte totaal vir fabrieksbokoste	

7

2.1.3

PRODUKSIEKOSTESTAAT VIR DIE JAAR GEËINDIG 28 FEBRUARIE 2023	
Direkte arbeidskoste	**408 600**
Totale koste van produksie	
Koste van produksie van klaarprodukte	

5

2.1.4

Bereken die koste van die vermorsing van grondstowwe.	
BEWERKINGS	**ANTWOORD**

4

2.1.5

Mark is bekommerd oor die verhoging in die koste van grondstowwe gedurende die finansiële jaar. Verskaf TWEE strategieë wat Mark kan gebruik om die probleem van vermorsing op te los.

2

2.2 LIGHTING KINGS (EDMS.) BPK.

2.2.1

Doen 'n berekening wat bevestig dat die 2023-gelykbreekpunt van 149 145 eenhede vir die Orion-gloeilampe korrek is.

3

2.2.2 **Identifiseer en verduidelik TWEE koste-items (met bedrae) wat moontlik tot die toename in die koste van produksie per eenheid bygedra het. Verskaf 'n rede in elke geval. Let op dat die huidige inflasiekoers 7% is.**

	KOSTE (met syfers)	REDE VIR VERANDERING
Punt 1		
Punt 2		

6

2.2.3 **Verduidelik of die nuwe Starlet-gloeilampe 'n goeie idee was of nie. Verskaf TWEE punte. Haal syfers aan.**

4

TOTALE PUNTE
35

VRAAG 3

3.1

Identifiseer TWEE items wat foutiewelik in die Kontantbegroting ingeskryf is.	
	2
Identifiseer TWEE items in die Kontantbegroting wat NIE in 'n Geprojekteerde Staat van Omvattende Inkomste sal verskyn NIE.	
	2

3.2 DEBITEURE-INVORDERINGSKEDULE

MAANDE	KREDIET-VERKOPE	NOVEMBER	DESEMBER
SEPTEMBER	535 500	42 840	
OKTOBER	640 500	320 250	
NOVEMBER	651 000	247 380	
DESEMBER	682 500		
KONTANT VAN DEBITEURE		610 470	

8

3.3 Bereken:

(i) Korting toegestaan in November 2023	
BEWERKINGS	**ANTWOORD**

	3

(ii) Rente op spaarrekening in Desember 2023	
BEWERKINGS	**ANTWOORD**

	4

(iii) Betalings aan krediteure in Desember 2023	
BEWERKINGS	**ANTWOORD**

	3

(iv) Huuruitgawe vir November 2023	
BEWERKINGS	**ANTWOORD**

	2

3.4.1

Verduidelik die veranderinge wat Adam gemaak het.	
	2
Verduidelik waarom sommige verkoopspersone spyt was oor hulle besluit om hierdie veranderinge te aanvaar. Haal syfers aan of toon berekeninge.	
	3
Adam is van mening dat die besluit die maatskappy bevoordeel het, terwyl die verkoopsbestuurder, Milly, bekommerd is dat dit nie die maatskappy bevoordeel het nie. Verskaf EEN punt (met syfers of berekeninge) om ELK van hierdie opinies te ondersteun.	
ADAM	
MILLY	
	4

3.4.2

Bereken die netto effek van die aankoop van die eiendom op die ontvangste en betalings in die Kontantbegroting.		
BEWERKINGS	**ANTWOORD**	
		5
Gee EEN rede waarom Adam besluit het om met hierdie aankoop voort te gaan.		
		2

TOTALE PUNTE
40

VRAAG 4

4.1

4.1.1	
4.1.2	
4.1.3	

3

4.2.1 **Bereken die waarde van die eindvoorraad op 28 Februarie 2023. Gebruik die spesifieke identifikasiemetode.**

BEWERKINGS	ANTWOORD

6

4.2.2 **Bereken hoe lank (in dae) dit sal neem om die Hawi-drukkers se eindvoorraad te verkoop.**

BEWERKINGS	ANTWOORD

4

4.2.3 **Verduidelik of Sipho oor die voorraadhoudingsperiodes van die Hawi- en Yama-drukkers bekommerd behoort te wees. Haal syfers aan. Gee moontlike redes vir die verskil in vooraadhoudings-periodes van die twee modelle.**

6

4.3.1

Bereken die kosprys van voertuie op 1 Maart 2022.	
BEWERKINGS	**ANTWOORD**

3

Bereken die inruilwaarde ontvang vir die voertuig wat op 1 Junie 2022 van die hand gesit is.	
BEWERKINGS	**ANTWOORD**

5

4.3.2

Verduidelik aan die boekhouer waarom sy metode verkeerd is:

Verskaf 'n berekening om jou verduideliking te ondersteun:

4

4.3.3

Verduidelik TWEE moontlike punte wat die HUB kan aanvoer om sy besluit te ondersteun.

4

TOTALE PUNTE
35

TOTAAL: 150

Kopiereg voorbehou

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT

GRAAD 12

REKENINGKUNDE V2

NOVEMBER 2023

NASIENRIGLYNE

PUNTE: 150

NASIENBEGINSELS:

1. Tensy anders getoon in die nasienriglyne, sal strafpunte vir vreemde items slegs van toepassing indien 'n kandidaat nie punte op 'n ander plek in die vraag vir daardie item verloor het nie (geen vreemde-item-strafpunte vir misplaaste items nie). Geen dubbelpenalisering mag toegepas word nie.
2. Strafpunte vir plasing of swak aanbieding (bv. besonderhede) is slegs van toepassing indien die kandidaat punte vir die bedrae van daardie item verdien het.
3. Tensy anders getoon, ken volpunte toe vir 'n korrekte antwoord. Indien die antwoord foutief is, merk die bewerkings wat getoon is.
4. Indien 'n vooraansuiweringsyfer as 'n finale syfer getoon word, ken die deelpunt as ŉ bewerkingspunt toe vir daardie syfer (nie die metodepunt vir die antwoord nie). **LW:** Waar syfers aangedui word in die nasienriglyne vir komponente/bewerkings, dra dit nie die metodepunt van die finale antwoord ook nie.
5. Tensy anders getoon, moet die positiewe of negatiewe effek van enige syfer in ag geneem word om die punt toe te ken. Indien geen + of – teken of hakie voorsien is nie, aanvaar dat die syfer positief is.
6. Waar dit aangedui word, kan deelpunte toegeken word om die verskil in die kwaliteit van kandidate se antwoorde aan te dui.
7. Indien kandidate meer as die verlangde aantal antwoorde verskaf, ondersoek alle antwoorde tot voordeel van die kandidaat. Strafpunte kan toegeken word vir vreemde items, indien kandidate volpunte vir 'n vraag gekry het (maks. -2 per vraag).
8. Hierdie nasienriglyne is nie vir verspreiding in die publiek nie, omdat sekere items dalk verkeerde hantering kan impliseer. Aanpassings word gemaak op grond van die nuanses/konteks van sekere vrae.
9. Waar strafpunte toegeken word, kan die finale punte vir daardie afdeling van die vraag nie as 'n negatiewe syfer getoon word nie.
10. Waar metodepunte vir ŉ bewerking toegeken word, moet die nasiener eers die redelikheid van die antwoord ondersoek voordat die punt toegeken word.
11. 'Bewerking' beteken kontroleer bewerking. 'Een deel korrek' beteken bewerking en een deel korrek. **LW:** Kontroleer bewerking moet +, -, x, ÷ soos per kandidaat se berekeninge (indien geldig) of soos per nasienriglyne wees.
12. By bewerkings moet geen punte vir bewerkings toegeken word waar die teller & noemer omgeruil is nie. Dit is ook van toepassing op verhoudings.
13. Met die toekenning van metodepunte, maak seker dat kandidate nie volpunte kry vir enige item wat in geheel of gedeeltelik foutief is nie. Dui aan met 'n ☒.
14. Wees bedag daarop dat sommige kandidate geldige alternatiewe buite hierdie nasienriglyne kan gee. Let ook daarop dat een kommentaar meer as een korrekte aspek kan toon.
15. Kodes: f = vreemde item; p = plasing/aanbieding.

Hierdie nasienriglyne bestaan uit 11 bladsye.

Kopiereg voorbehou

VRAAG 1

1.1 BANKVERSOENING

1.1.1

TOTALE ONTVANGSTE	TOTALE BETALINGS
81 300	**80 620**
2 700 ✓✓ 7 400	4 700 tesame vir twee punte
	30 000 ✓
14 600 ✓	12 400 ✓✓ (6 200 een punt + 6 200 een punt)
240 ✓	3 780 ✓
	860 twee punte: 320 ✓
	540 ✓
	11 000 ✓
98 840	☑ beide totale een deel korrek; moet voorlopige totale insluit 138 660

12

- 1 (maks -1) vreemde / oorbodige items (slegs as punt(e) iewers anders vir dies. syfer verdien is)
By die toeken van metodepunt vir totale: verseker dat kandidaat nie volpunte verdien vir foutiewe syfer(s) ingesluit nie. Dui aan met 'n ☒ (Nasienbeginsel 13)

Banksaldo in die Algemene Grootboek op 30 Junie 2023

BEWERKINGS	ANTWOORD
(- 39 820 twee metodepunte) 49 100✓ + 98 840 ☑ - 138 660 ☑ sien KOJ / sien KBJ Aanvaar alternatiewe aanbiedings vir bewerkings, bv grootboekrek. Tekens kan NIE omgeruil word nie.	R9 280 ☑ een deel korrek

Wees bedag op joernaaltotale as bewerkings getoon, om banksaldo te bereken (as 1.1.1 nie beantwoord is nie)

4

1.1.2 **TWEE-KOLOMMETODE :**

Waar beide metodes beantwoord is, sien beide na en kies die opsie wat kandidaat bevoordeel

BANKVERSOENINGSTAAT OP 30 JUNIE 2023

Bedrae moet in korrekte kolomme getoon word		DEBIET	KREDIET
Saldo per bankstaat Dt en Kt-totale moet dies. wees. kan 'n debietsaldo wees		Balanseersyfer twee punte of geen R27 600 word nie aanvaar	11 240 ☑☑ een deel korrek
Uitstaande deposito			31 500 ✓
Uitstaande EFO's:	944	9 700 ✓	
	945	13 300 ✓	
OTM-onttrekkings vir lone		11 000 ✓	
Kt foutiewe bedrag			540 ✓
Saldo per bankrekening		9 280 ☑	Dt of Kt soos in 1.1.1 R49 100 word nie aanvaar
-1 (maks -1) aanbieding (onvanpas/geen besonderhede getoon); -1 (maks -1) vreemde /oorbodige items (slegs as punt(e) iewers anders vir dies. syfer verdien is)		43 280	43 280

8

OF EEN-KOLOMMETODE: *Verwys na nasienvoorwaardes soos hierbo*
*Wees bedag op kandidate wat met bankrekeningsaldo begin.
LW: Hakies / geen hakies moet dan omgeruil word. Sien gekleurde kolom

BANKVERSOENINGSTAAT OP 30 JUNIE 2023

Saldo per bankstaat		9 280*	11 240 ☑☑
Uitstaande deposito		(31 500)	31 500 ✓
Uitstaande EFO's:	944	9 700	(9 700) ✓
	945	13 300	(13 300) ✓
OTM-onttrekkings vir lone		11 000	(11 000) ✓
Kt foutiewe bedrag		(540)	540 ✓
Saldo per bankrekening		11 240*	9 280 ☑

8

1.1.3 **Verduidelik TWEE strategieë wat die besigheid kan gebruik om die probleem van kontant wat vermis raak, op te los.**

Enige TWEE strategieë ✓✓ ✓✓ Deelpunte vir onduidelike/gedeeltelike antwoorde
Wees bedag op ander alternatiewe antwoorde. 'Installeer kameras' word nie aanvaar nie.

- Ontvangs en deponering van kontant moet altyd deur verskillende persone gedoen word / verdeel of delegeer of roteer pligte om wanbestuur van kontant te voorkom wat kan lei tot diefstal of geld wat wegraak. Verdeling van pligte is 'n onvolledige antwoord (een punt)
- Versoek SMS-kennisgewings van die bank / kontroleer bankstate (mini-state op App) gereeld – verseker dat korrekte bedrae gedeponeer is.
- Uitkontrakteer die vervoer van kontant aan sekuriteitsmaatskappye (groot bedrae)
- Vergesel die persoon wat kontant gaan deponeer / vergesel deur sekuriteitswag
- Moedig klante aan om per EFO of aanlyn te betaal / strewe na kontantlose of minimum kontanthantering
- Maak gereelde deposito's, op verskillende tye / gebruik verskillende roetes vir veiligheid / lei werknemers op om te kan reageer op sekuriteitsmaatreëls (noodmaatreëls)
- Alarmstelsels of GPS-opsporingstoestelle op voertuie wat kontant vervoer.
- Agtergrond-ondersoeke vir personeel wat met kontant werk - toon betroubaarheid

4

1.2.1 KREDITEURE-VERSOENING

NR.	KREDITEURE-KONTROLE	KREDITEURE-LYS
Voorlopige saldo's	**175 940**	**186 350**
(i)	- 3 600 ✓	0
(ii)	0	+ 990 ✓✓ (15 240 – 14 250) twee punte
(iii)	0	0 (+9 540 – 9 450)
(iv)	0	- 15 000 ✓✓ -7 500 een punt; -7 500 een punt
(v) Drie punte in totaal; bedrae kan in enige kolom wees	+ 1 660 ✓✓ +14 940 – 13 280	+ 1 660 ☑ Sien krediteurekontrole
	174 000	☑ 174 000 een deel korrek
	Beide totale moet voorlopige saldo's insluit; kan verskillende totale wees	

9

Aanvaar hakies vir -teken; indien geen teken, aanvaar positief.
Aanvaar korrekte, identifiseerbare bedrae in verkeerde lyn(e) getoon
Vreemde items: -1 per lyn, indien 'n punt in daardie lyn verdien is

1.2.2 **SEB Handelaars beplan om op 31 Augustus die rekening van Phuto Handelaars ten volle te vereffen. Bereken die bedrag wat aan hulle verskuldig is.**

BEWERKINGS	ANTWOORD
64 950 + 990 ☑ - 9 540 ✓ Sien 1.2.1 (ii) in krediteurelys Wees bedag op alternatiewe uiteensetting van bewerkings, bv grootboek, dt en kt	56 400 ☑ een deel korrek met korrekte tekens

3

TOTALE PUNTE	**40**

VRAAG 2

2.1 T2FIT-VERVAARDIGERS

2.1.1

Bereken direkte materiaalkoste.	
BEWERKINGS	**ANTWOORD**
[958 800/20 400] R47✓✓ x 18 900 ✓ **OF:** [64 800 + 894 000] [1 500 x 47] 958 800 een punt – 70 500 twee punte Wees bedag op alternatiewe uiteensetting van bewerkings, bv grootboekformaat	R888 300 ☑ een deel korrek

4

2.1.2

Bereken fabrieksbokoste vir die jaar.	
Foutiewe totaal	**600 000**
Indirekte materiaal	(7 000) ✓
Water en elektrisiteit (84 000 x 60%) [84 000 x 40%] **OF** 12 600 + 21 000 **OF** - 84 000 + R50 400	(33 600) ✓☑*
Versekering [90 000 x 5/8] [90 000 – 56 250] 56 250✓ - 45 000✓ **OF** 45 000 - 33 750 **OF** 90 000 x 1/8 **OF** 90 000 x 0,125 **OF** 45 000 x ¼ **OF** 28 125 – 16 875 Ken een punt toe per komponent vir elke alternatief hierbo. Wees bedag op die korrekte tekens as deelpunte toegeken word.	11 250 ☑*
Korrekte totaal vir fabrieksbokoste	570 650 ☑* Moet 600 000 insluit

7

* een deel korrek
ignoreer hakies of tekens; indien foutief, verloor m.punt op finale antwoord
Ignoreer vreemde items

2.1.3

PRODUKSIEKOSTESTAAT VIR DIE JAAR GEËINDIG 28 FEBRUARIE 2023	
Direkte materiaalkoste (sien .2.1.1)	888 300 ☑
Direkte arbeidskoste	**408 600**
Primêre koste DMK + DAK	1 296 900 ☑
Fabrieksbokoste (sien 2.1.2)	570 650 ☑
Totale koste van produksie	1 867 550
Goedere in bewerking (begin van die jaar)	0
	1 867 550
Goedere-in-bewerking (einde van die jaar) ignoreer hakies	(235 500) ✓
Koste van produksie van klaarprodukte PK + FBK – GIB / TKvP - GiP	1 632 050 ☑

5

–1 vreemde items (maks. –1)

2.1.4

Bereken die koste van die vermorsing van grondstowwe.	
BEWERKINGS	**ANTWOORD**
Kies die opsie wat kandidaat bevoordeel; pas dit konsekwent toe **Meters:** (15 000 x 1,2) twee punte 18 900✓ - 18 000✓✓ 900m x R47 sien 2.1.1 drie punte **T-hemde:** (15 750 - 15 000) twee punte 750 twee punte x 1,2m een punt 900m x R47 drie punte **OF** (15 000 x 1,2) 888 300 een punt - 846 000 een punt & een m.punt sien 2.1.1	R42 300 ☑ een deel korrek AS: x met Geweegde Gemid.

4

2.1.5

Mark is bekommerd oor die verhoging in die koste van grondstowwe gedurende die finansiële jaar. Verskaf TWEE strategieë wat Mark kan gebruik om die probleem van vermorsing op te los.

Enige TWEE toepaslike strategieë ✓ ✓ Aanvaar kort stellings/antwoorde

Moontlike antwoorde: *Wees bedag op ander toepaslike alternatiewe antwoorde*

- Verbeter die opleiding van fabriekswerkers
- Gebruik knip-patrone (template) / kniptegnologie / knipmasjiene / bestel vooraf-gesnyde materiaal
- Gebruik materiaal van hoë gehalte / goedkoper verskaffers / verander verskaffers
- Gereelde diens / onderhoud van masjinerie
- Gebruik afvalmateriaal effektief vir verwante byprodukte, bv. keppies, 'hoodies', ens.
- Betaal (aansporings-) bonusse om vermorsing te verminder / effektiwiteit te bevorder
- Verbeter toesighouding / monitering van produksie om te verseker dat werkers nie agterlosig is nie.

2

2.2 LIGHTING KINGS (EDMS.) BPK.

2.2.1

Doen 'n berekening wat bevestig dat die 2023-gelykbreekpunt van 149 145 eenhede vir die Orion-gloeilampe korrek is.

(163 000 x 18,30) een punt

2 982 900 ✓
―――――――
46✓ – 26✓
20 twee punte

Bepunt noemer en teller as sulks. (Nasienbeginsel 7)

OF

(46 x 149 145)		(26 x 149 145)		vaste koste		
6 860 670	–	3 877 770	–	2 982 900	=	0
een punt		een punt		een punt		

3

2.2.2 Identifiseer en verduidelik TWEE koste-items (met bedrae) wat moontlik tot die toename in die koste van produksie per eenheid bygedra het. Verskaf 'n rede in elke geval. Let op dat die huidige inflasiekoers 7% is.

Moenie DMK, Verk.&Verspredingskoste en Admin.koste as *'belangrike punte'* aanvaar nie.

	KOSTE (met syfers) Koste ✓ ✓ tendens ✓ ✓	**REDE** Verduideliking ✓ ✓ Aanvaar, waar koste en syfers in hierdie kolom gegee is
Punt 1	<u>Direkte arbeidskoste</u> per eenheid het verhoog (van R6,70) tot R11,20 / met R4,50 / met 67,2%	Swak toesig/beheer Buitensporig hoë oortyd / gekoppel aan beurtkrag of ander onderbrekings / moes teikens bereik Loonverhoging nie gekoppel aan produksie Swak of gebrek aan effektiewe opleiding Gebrekkige (swak) werwingsbeleid Gebrek aan motivering – daar is nie erkenning of bonusse vir ekstra werk/tyd
Punt 2	<u>Fabrieksbokoste</u> per eenheid verhoog (van R11,64) tot R14,20 / met R2,56 / met 22%	Disekonomie van skaal (koste-stygende effek) / verlaging in produksie, terwyl FBK konstant bly / ekonomie van skaal is nie bereik. Swak bestuur / toesig in produksieproses - daling in produksie. Moenie stygings in spesifieke uitgawes aanvaar nie, bv huur of elektrisiteit (FBK was konstant oor die twee jare).

6

2.2.3 Verduidelik of die nuwe Starlet-gloei-lampe 'n goeie idee was of nie. Verskaf TWEE punte. Haal syfers aan. Deelpunte vir onvolledige of onduidelike antwoorde

Enige TWEE toepaslike punte ✓ ✓ Vergelykende syfers ✓ ✓

Vergelyking: Starlet uitpresteer / is beter as Orion	
Beter verkoopsinkomste	met R7 802 000 (15 300 000 – 7 498 000) / met 104%
Meer eenhede verkoop	met 62 000 eenhede (225 000 – 163 000) / met 38%
Beter wins	met 89 041 eenhede meer as GBP (102 896 – 13 855) Beter kontribusie p.e. met R7,10 (27,10 – 20,00), insluitend veranderlike koste met R2 511 382 (2 788 482 – 277 100)
Minder eenhede as GBP	met 27 041 (149 145 – 122 104)
Trek voordeel uit ekonomie van skaal / skaalvoordele	Hoër vaste koste p.e; R14,71 in vergelyking met R18,30
*Aansienlike wins op Starlet	Vervaardig 102 896 eenhede meer as GBP (225 000 – 122 104); OF wins van R2 788 482
Negatiewe tendense in Orion:	
Duurder om te vervaardig	GBP verhoog met 24 337 eenhede (149 145 – 124 808) / Marginale verhoging van 13 855 bo die GBP.
Nie gewild – daling in produksie / verkoopsvlakke	met 35 860 eenhede (198 860 – 163 000) / met 18%
Daling in verkoopsinkomste	met 854 120 (8 352 120 – 7 498 000) / met 10,2%

4

TOTALE PUNTE	**35**

VRAAG 3

3.1 **Identifiseer TWEE items wat foutiewelik in die Kontantbegroting ingeskryf is.**

Enige TWEE toepaslike items ✓ ✓

- Korting ontvang
- Oninbare skulde
- Waardevermindering

2

Identifiseer TWEE items in die Kontantbegroting wat NIE in 'n Geprojekteerde Staat van Omvattende Inkomste sal verskyn NIE.

Enige TWEE toepaslike items ✓ ✓

- Kontant van debiteure
- Betaling aan krediteure

2

3.2 **DEBITEURE-INVORDERINGSKEDULE**

MAANDE	KREDIET-VERKOPE	NOVEMBER	DESEMBER
SEPTEMBER	**535 500**	**42 840**	Oorbodige inskrywing: verloor m.punt by die totaal
OKTOBER	**640 500**	**320 250**	51 240 ✓✓
NOVEMBER	**651 000**	**247 380**	325 500 ✓✓
DESEMBER	**682 500**	x 40% x 95%	259 350 ✓✓☑
KONTANT VAN DEBITEURE		**610 470**	636 090 ☑

8

een deel korrek
Aanvaar korrekte syfers in verkeerde rye in Desember-kolom
Ignoreer bewerkings of korrekte syfers wat nie in Desember-kolom getoon word nie.

3.3 Bereken:

(i) Korting toegestaan in November 2023

BEWERKINGS	ANTWOORD
2% een punt; 0,02 651 000✓ x [40% x 5%]✓ **OF** 651 000 x [0,4 x 0,05] **OF** 260 400 een punt – 247 380 een punt **OF** 247 380 een punt x $^{5}/_{95}$ een punt **OF** [651 000 – 247 380 – 325 500] – 65 100 78 120 een punt; een punt	13 020 ☑ een deel korrek

3

(ii) Rente op spaarrekening in Desember 2023

BEWERKINGS	ANTWOORD
(84 000 x 4%) een punt 3 360 ✓ x 1/12✓ 1 200 ✓ + 280 twee punte **OF** (360 000 + 84 000) 444 000 twee punte x 4% x $^{1}/_{12}$ een punt LW: 4% word nie gereken as '*een deel korrek*' nie	1 480 ☑ een deel korrek

4

(iii) Betalings aan krediteure in Desember 2023

BEWERKINGS	ANTWOORD
(640 500 x 100/60) een punt 1 067 500✓ x $^{100}/_{175}$ ✓	610 000 ☑ een deel korrek

3

(iv) Huuruitgawe vir November 2023

BEWERKINGS	ANTWOORD
31 640 x $^{100}/_{113}$	28 000 ✓✓ geen deelpunte

2

3.4.1

Verduidelik die veranderinge wat Adam gemaak het.

Enige toepaslike verduideliking ✓✓ Syfers nie vereis nie

Kommissie aan verkoopspersoneel ingestel / besluit op 'n kleiner (of verminderde) vaste salaris.

2

Verduidelik waarom sommige verkoopspersone spyt was oor hulle besluit om hierdie veranderinge te aanvaar. Haal syfers aan of toon berekeninge.

Kommentaar ✓ vergelykende syfers ✓✓

- Die vaste salaris plus kommissie van R161 050 is minder as R165 000 wat hulle voorheen verdien het. R3 950 of 12% minder.
- Hulle bydrae tot die verkope is R325 500 (30%) meer as begrote verkope is, maar steeds verdien hulle minder.
- 160 (33,3%) meer klante as wat begroot is, gelok, maar verdien nou minder.

3

Adam is van mening dat die besluit die maatskappy bevoordeel het, terwyl die verkoopsbestuurder, Milly, bekommerd is dat dit nie die maatskappy bevoordeel het nie. Verskaf EEN punt (met syfers of berekeninge) om ELK van hierdie opinies te ondersteun.

ADAM Punt ✓ Syfer ✓	Tot. verkope is meer as wat begroot is, met 325 500 (1 410 000 – 1 085 000) / met 30% / 160 meer klante gelok (640 - 480) / met 33,3% / Wins is meer as wat begroot is, met R139 500 (604 500 – 465 000) / met 30% **Een-punt-opsies**: Kan lei tot verhoogde verkope in die toekoms / goed vir reklame.
MILLY Punt ✓ Syfer ✓	Kredietverkope meer as wat begroot, met 417 700 (1 068 700 – 651 000) / met 64,2% / Kredietverkope is 76% van tot. verkope (1 410 000 – 1 068 700) / Lae kontantverkope – R92 200 minder as begroot (434 000 – 341 800); kontantvloeiprobleme **Een-punt-opsies**: Dit plaas druk op besigheid se likiditeit / kan tot addisionele administratiewe pligte lei / moontlike oninbare skulde / beter beheer oor aflewerings is nodig **LW:** Afleweringsuitgawes is nie relevant tot die besluit oor kommissie nie

4

3.4.2

Bereken die netto effek van hierdie aankoop op die ontvangste en betalings in die Kontantbegroting

BEWERKINGS	ANTWOORD
OPSIE 1: [+ 1 000 000 + 1 500 000 – 2 500 000] – 18 750 ✓ – 12 500 ✓ + 31 640 ✓ – 7 500 ✓	–7 110☑ een deel korrek
OF (tekens omgeruil) [– 1 000 000 – 1 500 000 + 2 500 000] + 18 750 (een punt) + 12 500 (een punt) – 31 640 (een punt) + 7 500 (een punt)	+7 110 metodepunt

5

Gee EEN rede waarom Adam besluit het om met hierdie aankoop voort te gaan.

Enige EEN toepaslike punt ✓✓ Syfers word nie vereis nie; Deelpunte vir onduidelike/gedeeltelike antwoorde; Antwoorde moet verband hou met die antwoord hierbo

Kapitaalgroei / besigheid bekom 'n vaste bate / langtermyn stabiliteit vir die besigheid / toekoms is verseker (volhoubaarheid) / besparing op stygende huuruitgawes

2

TOTALE PUNTE	40

VRAAG 4

Aanvaar herkenbare afkortings

4.1

4.1.1	deurlopende	✓	
4.1.2	geweegde gemiddelde	✓	(GG / Geweegde gem.)
4.1.3	eerste-in-eerste-uit	✓	(EIEU)

3

4.2.1 **Bereken die waarde van die eindvoorraad op 28 Februarie 2023. Gebruik die spesifieke identifikasie-metode.**

BEWERKINGS		ANTWOORD
HAWI	**YAMA**	
[90 + 340 – 5] 425 – 300 125 ✓☑ x R3 800 ✓ 475 000 drie punte **+**	495 – 430 65 ✓ x R5 410 ✓ 351 650 twee punte	R826 650 ☑ een deel korrek moet komponente van elke model insluit
OF [342 000 + 1 292 000 – 19 000] 1 615 000 – 1 140 000 een punt twee punte 475 000 drie punte **+**	2 677 950 – 2 326 300 een punt een punt 351 650	

6

4.2.2 **Bereken hoe lank (in dae) dit sal neem om die Hawi-drukkers se eindvoorraad te verkoop.**

BEWERKINGS		ANTWOORD
sien 4.2.1 $\frac{\text{R475 000 ☑}}{\text{1 140 000 ✓✓}}$ x 365 dae (300 x 3 800) twee punte **OF** (1 615 000 – 475 000) twee punte	**OF** (eenhede gebruik) sien 4.2.1 $\frac{125}{300}$ een m.punt / twee punte x 365 Bepunt noemer en teller as sulks. (Nasienbeginsel 7)	152,1 dae ☑ een deel korrek AS: x 365

4

4.2.3 **Verduidelik of Sipho oor die voorraadhoudingsperiodes van die Hawi- en Yama-drukkers bekommerd behoort te wees. Haal syfers aan. Gee moontlike redes vir die verskil in houdingsperiodes van die twee modelle.**

Hawi: Verduideliking ✓ Syfer ✓ **Yama**: Verduideliking ✓ Syfer ✓
Moontlike rede ✓✓ Deelpunte vir onduidelike/gedeeltelike antwoorde
Rede kan by verduideliking ingesluit wees. 'Bekommernis' kan in 'n antwoord geïmpliseer word

HAWI LW: Kandidaat se antwoorde moet verband moet hou met sy/haar antwoord in 4.2.2.

- Op die rakke vir 152,1 dae, sien 4.2.2 (meer as 3 maande)
- Stadige verkope / nie gewild nie / ouer model (terugsendings) / moontlike veroudering.

OF: Duursame produk wat in die toekoms verkoop kan word

YAMA

- Op die rakke vir slegs 55,2 dae (minder as 2 maande)
- Alhoewel dit duurder is, is verkope meer bestendig / vraag is goed.

***VIR VIER PUNTE (Modelle gekombineer)**
Hawi is 97 dae (3 maande) langer op die rak as Yama /
Yama se verkope is 97 dae vinniger as Hawi, al is dit die duurder model

Moontlike redes vir verskille
Yama is 'n later / nuwer model, bied nuutste, opgedateerde tegnologie / versoenbaar met nuutste rekenaarprogramme / beter gehalte (meer funksies)

6

4.3.1

Bereken die kosprys van voertuie op 1 Maart 2022.	
BEWERKINGS	**ANTWOORD**
930 000 – 260 000 ✓ + 180 000 ✓ Aanvaar alternatiewe aanbiedings vir bewerkings, bv. grootboekformaat, omgekeerde tekens of die gebruik van hakies	R850 000 ☑ een deel korrek aanvaar 930 000 as 'een deel korrek'

3

Bereken die inruilwaarde ontvang vir die voertuig wat op 1 Junie 2022 van die hand gesit is.	
BEWERKINGS	**ANTWOORD**
(see below)	R115 000 ☑ een deel korrek

Bateverkope

180 000	een punt	70 560	een m.punt & een punt
5 560	een punt	93 112	een m.punt

OPSIE 2

[64 800 + 5 760]

180 000 + 5 560 – 70 560

een punt / een punt / een punt & een m.punt

5

4.3.2

Verduidelik aan die boekhouer waarom sy metode verkeerd is:

Verduideliking ✓✓ Deelpunte vir onduidelike/gedeeltelike antwoorde

Verduideliking en bewerking kan saam in dies antwoord gegee word

Hy het nie besef dat die bate se waarde amper ten volle verminder het nie / die R75 000 kan nie reg wees nie, omdat dit tot 'n negatiewe drawaarde sal lei / 'n ten volle gedepresieerde bate wat nog in gebruik is, moet R1-boekwaarde toon vir openbaar-makingsdoeleindes.

Verskaf 'n berekening om jou verduideliking te ondersteun:

(R300 000 – 262 500)

37 500 – 1 = 37 499 ✓✓ Geen deelpunte

4

4.3.3

Verduidelik TWEE moontlike punte wat die HUB kan aanvoer om sy planne te ondersteun.

Enige TWEE toepaslike redes ✓✓ ✓✓ Deelpunte vir onduidelike/gedeeltelike antwoorde

Wees bedag op dies. punt wat anders gestel word, OF twee punte wat in een stelling genoem word.

- Die donasie aan 'n skool in die gemeenskap vorm deel van die maatskappy se voldoening aan KSV (korporatiewe sosiale verantwoordelikheid / drievoudige basislyn / King-kode).
- Bevorder mpy se goeie beeld / goeie publisiteit / kan meer klante lok.
- Ondersteun/ gee terug aan die gemeenskap waarbinne mpy sake doen.
- Die skenking kan van inkomstebelasting afgetrek word.
- Bates is dalk naby hul residu-waarde / ten volle gedepresieer / nie meer produktief nie / nie versoenbaar met nuwe rekenaarprogramme nie

4

TOTALE PUNTE	**35**

TOTAAL: 150

Kopiereg voorbehou